

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

11 ביולי 2016

1058

ה' בתמוז התשע"ו

עמוד

1134 הצעת חוק האזרחות (תיקון מס' 13), התשע"ו-2016
1138 הצעת חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 51) (מסלול מקוצר), התשע"ו-2016

הצעת חוק האזרחות (תיקון מס' 13), התשע"ו-2016

תיקון סעיף 11 1. בחוק האזרחות, התשי"ב-1952¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 11 –

(1) בסעיף קטן (ב)(2) –

(א) ברישה, המילים "כפי שיוורה בית המשפט" – יימחקו;

(ב) בפסקת משנה (א), במקום "כהגדרתו" יבוא "או בארגון טרור מוכרז כהגדרתם";

ד ב ר י ה ס ב ר

כמו כן מוצע לתקן את החוק כך שהסמכות לקבוע איזה מעמד חלופי יינתן למי שאזרחותו בוטלה ואין לו אזרחות אחרת, לא יופקד בידי בית המשפט, זאת בעקבות ההבנה כי אין מקום לתת מעמד חלופי למי שהתבקשה שלילת אזרחותו, קודם שבית המשפט אישר את עצם ביטול האזרחות ונכון יהיה שהשר ידון בשאלת המעמד החלופי רק בשלב תקיפת החלטתו.

עוד מוצע להעביר את הסמכות לדון בתקיפת החלטות המתקבלות על ידי שר הפנים (להלן – השר) לפי סעיף 11(א) לחוק, לבית משפט לעניינים מינהליים. זאת כדי להפחית עומס מבית המשפט העליון וכן להשוות בין מי שמתבקש ביטול אזרחותו מכוח סעיף 11(ב) לחוק, שם נדרש אישורו של בית משפט לעניינים מינהליים למהלך, לבין מי שנשללת אזרחותו מכוח סעיף 11(א), שם הסמכות לביטול האזרחות מסורה לשר כעת, מבוקש באמצעות התיקון, כי הסמכות לדון בתקיפת החלטתו זו תהיה מסורה גם היא לבית משפט לעניינים מינהליים.

סעיף 1 לפסקה (1)

סעיף 11 לחוק מסדיר את ביטול אזרחותו של אדם כאשר האזרחות התקבלה במרמה על סמך פרטים כוזבים או במקרה שבו האזרח עשה מעשה שיש בו משום הפרת אמונים למדינת ישראל. ההסדר הקיים כיום בסעיף 11(א) לחוק יישאר כשהיה ויאפשר לשר לבטל אזרחותו שהתקבלה על סמך פרטים כוזבים, כאשר טרם חלפו שלוש שנים מיום שנרכשה האזרחות. לעניין ביטול אזרחות בשל הפרת אמונים למדינת ישראל, מוצע לתקן את סעיף 11(ב)(2) לחוק כדלקמן:

לפסקת משנה (א)

מוצע לקבוע כי בית המשפט לא יכריע בשאלת המעמד החלופי של מי שמתבקש ביטול אזרחותו. מטרת השינוי היא להשאיר את שאלת המעמד החלופי למועד מאוחר יותר בהליך, באופן שדיון בשאלת המעמד החלופי ייערך רק בשלב שבו כבר אישר בית המשפט את הביטול, וזאת בידי השר.

לפסקת משנה (ב)

מוצע לקבוע שגם מי שלוקח חלק פעיל בארגון טרור מוכרז כהגדרתו בחוק איסור מימון טרור, התשס"ה-2005, ייחשב כמי שהפר אמונים לפי סעיף 11(ב)(2) לחוק.

כללי הצעת החוק נועדה בעיקרה להסדיר את סוגיית ביטול אזרחותו של אזרח ישראלי ולהרחיב את האפשרות לעשות שימוש בסמכות לביטול אזרחות גם כאשר האדם שאת אזרחותו מבקשים לבטל לא אותר לצורך ניהול ההליך בעניינו.

מקובל לראות בזכות לאזרחות זכות יסוד ואחת הזכויות הבסיסיות של האדם, הן במשפט הישראלי והן במשפט הבינלאומי. ביטול אזרחות הוא צעד חריג הפוגע בחירותו של אדם ובזכותו להתקיים בביטחון ובכבוד במסגרת משפחתו. עם זאת, חוק האזרחות, התשי"ב-1952 (להלן – החוק או חוק האזרחות), קבע כי יש מקרים שבהם מהלך של ביטול אזרחותו הוא אפשרי ואף מתבקש ונדרש. כך כאשר אזרחותו של אדם התקבלה במרמה על סמך פרטים כוזבים, או במקרה שבו האזרח עשה מעשה שיש בו משום הפרת אמונים למדינת ישראל.

תכליתו של התיקון המוצע היא לקדם את האפשרות לפעול לביטול אזרחותו של אדם, וזאת אף אם בעת קיום ההליך לביטול האזרחות מצוי האזרח מחוץ לישראל. הצורך בקידום תיקון מסוג זה נעוץ בעובדה כי יש מקרים הנופלים בגדר החוק, שבהם קמה עילה לביטול אזרחותו של אדם, ואולם לא ניתן לממש את המהלך וזאת כיוון שאותו אדם (בעל האזרחות) יצא את גבולות מדינת ישראל, או שמקום הימצאו לא נודע לרשויות.

הקושי הטמון בתיקון המוצע ברור מדובר בקיומו של הליך השולל זכות בסיסית של אדם וזאת בלא שהוא נוכח בתהליך זה. התיקון המוצע מנסה להתמודד עם הקושי של מהלך לביטול אזרחות בלא נוכחותו של האזרח שאת מעמדו מבוקש לבטל. ראשית, הסמכות מצומצמת למקרים שבהם לא ניתן לאתר את האזרח כדי להודיע לו על הכוונה לבטל את אזרחותו, וכן למקרים שבהם האזרח יושב דרך קבע מחוץ לישראל וקיים חשש ממשי שכניסתו לישראל תסכן את ביטחון המדינה או את שלום הציבור.

במקרים המנויים לעיל, יהיה בית המשפט רשאי להורות כי ימונה לאזרח עורך דין שייצגו בהליך. כמו כן, במקרים שבהם האדם לא היה מודע לקיומו של ההליך יהיה באפשרותו לבקש כי יתקיים דיון חוזר בעניינו ובלבד שיעשה כן בסמוך למועד שבו נודע לו על ההחלטה.

¹ ס"ח התשי"ב, עמ' 146; התשע"ו, עמ' 925.

(ג) בפסקת משנה (ג), בסופה יבוא "לעניין זה, חוקה כי מי שיושב דרך קבע במדינה או בשטח המנויים בתוספת, רכש אזרחות או זכות לישיבת קבע במדינה או בשטח כאמור";

(2) במקום סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ד) (1) בהליכים המתנהלים לפני בית המשפט לפי סעיף זה יתקיים הדיון בנוכחות האזרח שעניינו נדון, אלא אם כן נמסרה לו הזמנה לדיון בהתאם להוראות שקבע שר המשפטים והוא לא התייצב במועד שנקבע, ובית המשפט סבר שלא יהיה בקיום הדיון שלא בנוכחותו משום עיוות דין.

(2) על אף האמור בפסקה (1), רשאי בית המשפט, לבקשת שר הפנים, להורות שהדיון יתקיים שלא בנוכחות האזרח שעניינו נדון, אם לא ניתן לאתרו או למסור לו הזמנה כאמור בפסקה (1), ובלבד שבוצע תחליף המצאה לפי הוראות שקבע שר המשפטים, לרבות מסירה לבן משפחה מקרבה ראשונה המתגורר בישראל ככל שישנו.

(3) היה האזרח כאמור בפסקה (2) מחוץ לישראל, רשאי בית המשפט להורות, לבקשתו, על השתתפותו בדיון בפני בית המשפט באמצעות היוועדות חזותית שתקיים באחת מנציגויות ישראל בחוץ שבה ניתן לבצע היוועדות חזותית; לעניין זה, "היוועדות חזותית" – תקשורת בין שני מוקדים המאפשרת העברת תמונה וקול בזמן אמת.

(4) הורה בית המשפט לפי פסקה (2), כי הדיון בבקשה יתקיים שלא בנוכחות האזרח שעניינו נדון, רשאי הוא למנות עורך דין לפי חוק הסיוע המשפטי, התשל"ב-1972², לשם ייצוג האינטרסים והזכויות של האזרח

ד ב ר י ה ס ב ר

בהתאם להוראות שקבע שר המשפטים והוא לא התייצב לדיון ובית המשפט סבר כי לא ייגרם עיוות דין בניהול ההליך בהעדרו.

לפסקה (2) המוצעת

מוצע לקבוע כי על אף האמור בפסקה (1), רשאי בית המשפט לבקשת השר לקיים את הדיון שלא בנוכחות האזרח שעניינו נדון, אם לא ניתן לאתרו או למסור לו הזמנה כדיון כאמור לעיל ובלבד שבוצע תחליף המצאה כפי שייקבע בתקנות, לרבות מסירה לבן משפחה מקרבה ראשונה המתגורר בישראל ככל שישנו.

לפסקה (3) המוצעת

מוצע לקבוע כי אם האזרח כאמור בפסקה (2) לא אותר ומקום מושבו מחוץ לישראל, רשאי בית המשפט להורות לבקשת האזרח על השתתפותו בדיון באמצעות היוועדות חזותית שתקיים באחת מנציגויות ישראל בחוץ לארץ.

לפסקה (4) המוצעת

מוצע לקבוע כי אם בית המשפט הורה לפי פסקה (2) כי הדיון יתקיים שלא בנוכחות האזרח, אזי רשאי הוא למנות עורך דין לאזרח לפי חוק הסיוע המשפטי, התשל"ב-1972, לשם ייצוג האינטרסים והזכויות של האזרח בהליך.

לפסקת משנה (ג)

מוצע לקבוע חוקה ולפיה מי שיושב דרך קבע מחוץ לישראל, במדינה או בשטח המנויים בתוספת, רכש אזרחות או זכות לישיבת קבע בהם. תיקון זה משלים את התיקון העיקרי כך שמי שייצא דרך קבע מישראל, יהיה ניתן לפעול לביטול אזרחותו ובמקרה שבו הוא יושב באחת המדינות המנויות בתוספת אזי לא יהיה צורך לתת לו מעמד חלופי תחת האזרחות שנשללה.

לפסקה (2)

לסעיף קטן (ד) המוצע

סעיף 11(ד) לחוק קובע כיום כדלקמן:

"(ד) בהליכים לפי סעיף זה יתקיים הדיון בפני האזרח שעניינו נדון, אלא אם כן הוזמן כדיון ולא התייצב במועד שנקבע ואם סבר בית המשפט שלא יהיה בקיום הדיון שלא בפניו משום עיוות דין."

מוצע להחליף את הסעיף האמור ולהתייחס לאפשרויות השונות לקיים הליך בהעדרו של אדם, כמפורט להלן:

לפסקה (1) המוצעת

מוצע לקבוע כי ככלל הדיון בביטול אזרחותו של אדם יתקיים בנוכחותו, אלא אם כן נמסרה לו הזמנה לדיון

² ס"ח התשל"ב, עמ' 95.

בהליך; אין בהוראות פסקה זו כדי לגרוע מזכותו של האזרח שעניינו נדון למנות עורך דין שייצג אותו בדיון בבקשה.

(1ד) הוגשה בקשה לפי סעיף קטן (ב)2, לבטל את אזרחותו של אדם היושב דרך קבע מחוץ לישראל, רשאי בית המשפט להורות, לבקשת שר הפנים, כי לא יותר לאותו אדם להיכנס לישראל עד למתן הכרעה בבקשה לביטול אזרחותו, אם יש בכניסתו לישראל סכנה ממשית לביטחון המדינה או לשלום הציבור; הורה בית המשפט כאמור יקיים את הדיון שלא בנוכחות האזרח, ואולם אין בכך כדי לגרוע מזכותו של האזרח שעניינו נדון למנות עורך דין שייצג אותו בדיון בבקשה.

(2ד) הודיע שר הפנים לבית המשפט כי הוא שוקל להגיש בקשה לפי סעיף קטן (ב)2 לביטול אזרחותו של אדם היושב דרך קבע מחוץ לישראל, ויש בכניסתו לישראל סכנה ממשית לביטחון המדינה או לשלום הציבור, רשאי בית המשפט, לבקשת שר הפנים, להורות כי לא יותר לאותו אדם להיכנס לישראל עד להגשת הבקשה לביטול האזרחות, ובלבד שהבקשה לביטול האזרחות תוגש בתוך 30 ימים ממועד מסירת הודעת שר הפנים כאמור; בית המשפט רשאי, לבקשת שר הפנים, להאריך את המועד האמור.

(3ד) (1) ביטל בית המשפט את אזרחותו של אדם שלא בנוכחותו ושלא בנוכחות עורך דין שהאדם מינה לייצג אותו, כאמור בסעיפים קטנים (ד)1 או (2) או (ד)1, רשאי האזרח שאזרחותו בוטלה (להלן – המבקש) לבקש את ביטול החלטת בית המשפט במועד המוקדם ביותר לאחר שנודע לו על החלטת בית המשפט (להלן – בקשה לביטול); לענין זה יראו דיון שבו השתתף אדם באמצעות היוועדות חזותית כאמור בסעיף קטן (ד)3, כדיון שנערך בנוכחותו.

(2) בית המשפט רשאי לדחות על הסף בקשה לביטול, על פי הבקשה בלבד או לאחר שקיבל תגובה משר הפנים, אם ראה כי בנסיבות הענין היה שיהוי בהגשתה.

(3) הדיון בבקשה לביטול שלא נדחתה על הסף, יתקיים במעמד הצדדים, ואולם אם לא ניתן להתיר את כניסתו של המבקש לישראל בשל סכנה ממשית לביטחון המדינה או לשלום הציבור, תידון הבקשה שלא בנוכחות המבקש ורשאי המבקש למנות עורך דין שייצג אותו בדיון בבקשה;

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (3ד) המוצע

מוצע לקבוע כי אם בית המשפט ביטל אזרחותו של אדם שלא בנוכחותו ושלא בנוכחות עורך דין שהאדם מינה לעצמו, אזי יהיה רשאי האדם שאזרחותו בוטלה לבקש את ביטול החלטת בית המשפט במועד המוקדם ביותר לאחר שנודע לו על החלטת בית המשפט.

עוד מוצע לקבוע כי בית המשפט רשאי לדחות על הסף בקשה לביטול החלטתו כאמור, על פי הבקשה בלבד או לאחר שקיבל תגובה מהשר, אם ראה בית המשפט כי בנסיבות הענין היה שיהוי בהגשתה. אם לא נדחתה הבקשה על הסף כאמור, יתקיים הדיון בבקשה לביטול החלטת בית המשפט במעמד הצדדים, אלא אם כן קיימת סכנה ממשית לביטחון המדינה או לשלום הציבור בכניסתו של המבקש לישראל ואז תידון הבקשה שלא בנוכחותו והוא יוכל למנות עורך דין שייצגו בדיון.

לסעיף קטן (1ד) המוצע

מוצע לקבוע כי בכל מקרה שבו הוגשה בקשה לביטול אזרחותו של אדם לפי סעיף 11(ב)2 לחוק, והוא יושב דרך קבע מחוץ לישראל, רשאי בית המשפט להורות לבקשת השר כי לא יותר לאותו אדם להיכנס לישראל עד להכרעה בבקשה לביטול אזרחותו, ובלבד שיש בכניסתו לישראל משום סכנה ממשית לביטחון המדינה או לשלום הציבור.

לסעיף קטן (2ד) המוצע

מוצע לקבוע כי השר יכול לפנות לבית המשפט קודם להגשת הליך לביטול אזרחותו, ולבקש כי תיאסר כניסתו של האזרח לישראל עד להגשת הבקשה לביטול אזרחותו ובלבד שהבקשה לביטול האזרחות תוגש בתוך 30 ימים ממועד מסירת הודעת השר לבית המשפט על כוונתו להגיש בקשה לביטול האזרחות. מועד זה יכול שיוארך בידי בית המשפט לבקשת השר.

- (3) בסעיף קטן (ה), בכל מקום, במקום "המדינה או ביחסי החוץ שלה" יבוא "המדינה, ביחסי החוץ שלה או בעניין ציבורי חשוב";
- (4) בסעיף קטן (ח), במקום "לפי סעיף זה" יבוא "לפי סעיף קטן (א)".
2. בסעיף 11א(א) לחוק העיקרי, המילים "כפי שיוורה בית המשפט" – יימחקו. תיקון סעיף 11א
3. בחוק הסיוע המשפטי, התשל"ב-1972, בתוספת, בסופה יבוא:
9. לאזרח שהוגשה בקשה לביטול אזרחותו לפי סעיף 11(ב)(2) לחוק האזרחות, התשי"ב-1952, ובית המשפט קבע כי הדיון ייערך שלא בנוכחותו כאמור בסעיף 11(ד)(4) לאותו חוק, בכל הנוגע לייצוג בעניין בקשה לביטול אזרחותו כאמור, וסעיפים 3 ו-4 לא יחולו.
4. בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000³, בתוספת הראשונה, בפרט 12(2), במקום "סעיף 7" יבוא "סעיפים 7 ו-11(א)". תיקון חוק בתי משפט לעניינים מינהליים

ד ב ר י ה ס ב ר

- לפסקה (3)**
- סעיף 2** מוצע לתקן את סעיף 11א(א) לחוק באופן ששאלת המעמד החלופי שיינתן למי שהתבקשה שלילת אזרחותו לפי הסעיף האמור ואין לו כל אזרחות אחרת, תישאר בידי של השר בדומה לשינוי המוצע לעיל בסעיף 11 לחוק.
- סעיף 3** מוצע לתקן את חוק הסיוע המשפטי, התשל"ב-1972, ולעגן בו את אפשרות מתן ייצוג מטעם המדינה באמצעות הסיוע המשפטי בהליך לביטול אזרחותו, כאמור בסעיף 11(ד)(4) לחוק האזרחות.
- סעיף 4** מוצע לתקן את חוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000, ולקבוע בו כי יהיה ניתן להגיש עתירה נגד החלטות של השר לבטל אזרחות לפי סעיף 11(א) לחוק האזרחות, לבית משפט לעניינים מינהליים ולא לבית המשפט העליון בשבתו כבג"ץ.
- לפסקה (4)**
- סעיף 11(ח) לחוק קובע כי השר ימנה ועדה מייעצת לעניין החלטות והגשת בקשות לפי סעיף 11 לחוק. מוצע לתקן את סעיף 11(ח) האמור ולקבוע כי הוועדה המייעצת תייעץ לשר רק בתיקים שבהם הוא זה שמקבל את ההחלטה, ואילו בתיקים שמובאים להחלטת בית המשפט המחוזי לא יהיה צורך בהמלצת הוועדה.

³ ס"ח התש"ס, עמ' 190; התשע"ו, עמ' 880.

הצעת חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 51) (מסלול מקוצר), התשע"ו-2016

- שינוי כותרת פרק א'1
1. בחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967¹ (להלן – החוק העיקרי), בכותרת פרק א'1, המילים "הוראת שעה" – יימחקו.
- ביטול סעיף 20א
2. סעיף 20א לחוק העיקרי – בטל.
- תיקון סעיף 20ב
3. בסעיף 20ב לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (ג), המילים "הגיש התנגדות לביצוע הבקשה לפי סעיף 81א(ג) או 81א(ד)" – יימחקו ובכל מקום, במקום "לגנוז" יבוא "לסגור";
- (2) בסעיף קטן (ד) –
- (א) אחרי פסקה (1) יבוא:
- "(א1) הגיש החייב התנגדות לביצוע הבקשה לפי סעיפים 81א(ג) או 81א(ד) ובית המשפט דחה את בקשתו, יימשכו ההליכים במסלול המקוצר לפי הוראות פרק זה";
- (ב) בפסקה (2), אחרי "פרעתי" יבוא "או בהתנגדות, לפי העניין".

ד ב ר י ה ס ב ר

חובות נמוכים – במסלול זה אחוז סגירת התיקים הוא גבוה מזה שבמסלול הרגיל, הליך הגבייה הוא קצר יותר וכן ההוצאות שמתווספות לחוב שנגבה במסלול המקוצר נמוכות משמעותית מההוצאות שמתווספות לו במסלול הרגיל.

על כן מוצע בהצעת חוק זו לעגנו כמסלול קבע בחוק ההוצאה לפועל. זאת בשינויים מסוימים שיפורטו להלן.

סעיפים כאמור לעיל, עד כה פעל המסלול המקוצר מכוח הוראת שעה, ומדי שנה בשנה נדרש שר המשפטים לדווח לוועדת החוקה על פעילות המסלול המקוצר. לאחר שבע שנות ניסיון, וכפי שעולה מהנתונים שהובאו לעיל, נראה כי המסלול המקוצר עמד במטרות העיקריות שהוצבו לו וכי יש בו יתרונות ברורים הן לחייב והן לזוכה. לכן, מוצע לעגן את המסלול המקוצר בחוק במסלול קבע. לפיכך, מוצע לבטל את סעיף 20א לחוק שקבע כי הוראות פרק א'1: הוצאה לפועל במסלול הגבייה המקוצר, יהיה הוראת שעה. מוצע גם למחוק את המילים "הוראת שעה" בכותרת הפרק.

סעיף 3 חייב בהוצאה לפועל רשאי להגיש התנגדות לבקשה לביצוע שטר או לבקשה לביצוע תובענה על סכום קצוב. אם הוגשה התנגדות, נדרש רשם ההוצאה לפועל להעביר את הדיון בהתנגדות לבית המשפט (ר' סעיפים 81א(ג) ו-81א(ד)1). סעיף 20ב(ג) לחוק קובע כיום, כי אם הוגשה התנגדות כאמור בתיק שהתנהל במסלול המקוצר, התיק יועבר למסלול גבייה רגיל. ההסבר שניתן לכך הוא שהדיון בהתנגדות מועבר לבית המשפט.

כללי מסלול הגבייה המקוצר (להלן – המסלול המקוצר). פועל מכוח הוראת שעה שנקבעה בחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967 (להלן – החוק).

המסלול המקוצר הוקם כמנגנון לגביית חובות עד לסכום של 10,000 שקלים חדשים, שתפעיל מערכת ההוצאה לפועל, ושיהיה יעיל ומהיר יותר ממנגנון הגבייה הקיים. מסלול זה מאופיין במעורבות מינימאלית של הזוכה, שכן מערכת ההוצאה לפועל היא הפועלת לגביית החוב. תקופת הגבייה במסלול המקוצר הוגבלה לשמונה חודשים שלאחריהם, אם לא צלחו הליכי הגבייה, יועבר התיק להליכי הגבייה הרגילים.

המסלול המקוצר עוגן בהוראת שעה במסגרת חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 29), התשס"ט-2008 (ס"ח התשס"ט, עמ' 42). תוקף הוראת השעה הוגבל לשנתיים, זאת כדי לבחון את יעילותו של המסלול ועמידתו במטרה שהוצבה לו: סיום הליכי הגבייה ביחס לחובות נמוכים (עד 10,000 שקלים חדשים) ביעילות ובמהירות ביחס להליכים המקבילים במסלול הרגיל. הוראת שעה זו הארכה מפעם לפעם והיא עתידה לפקוע ביום י"ב באלול התשע"ו (15 בספטמבר 2016). בסך הכול פעל המסלול המקוצר בהוצאה לפועל במשך כשבע שנים.

סעיף 20ג לחוק קובע חובת דיווח לוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת (להלן – ועדת החוקה) ביחס ליישומו של המסלול המקוצר. דיווחים אלה, שעיקריהם יובאו להלן, מלמדים כי המסלול המקוצר עמד בהצלחה במטרות שהוצבו לו והוא מהווה כיום מסלול יעיל לגביית

¹ ס"ח התשכ"ז, עמ' 116; התשע"א, עמ' 355; התשע"ו, עמ' 751.

"הליכים במסלול 20. (א) לשכת ההוצאה לפועל רשאית לנקוט את ההליכים מקוצר האלה:

- (1) עיקול כספים של החייב וזכויות החייב לקבלת כספים הנמצאים בידי צד שלישי;
- (2) עיקול כלי רכב של החייב.

(ב) זוכה המבקש נקיטת הליכים בטרם המצאת אזהרה לחייב, יציין בבקשת הביצוע אילו הליכים מבין ההליכים האמורים בסעיף קטן (א) הוא מבקש שיינקטו, ינמק את בקשתו, יציין את הפרטים הדרושים לשם כך, לרבות את פרטי הצד השלישי כאמור בסעיף קטן (א)(1), ויצרף לבקשתו את המסמכים הדרושים; ביקש הזוכה נקיטת הליכים כאמור, יאשר רשם ההוצאה לפועל נקיטת הליכים, בכפוף להוראות סעיף 7(ה).

ד ב ר י ה ס ב ר

הזוכה או לפי מידע שהתקבל אצל רשם ההוצאה לפועל לפי סעיף 7 לחוק. מוצע לבטל את התנאי כי ההליכים שניתן לנקוט במסלול המקוצר יינקטו לפי מידע שמסר הזוכה או מידע שהתקבל לפי סעיף 7 לחוק. זאת מכמה סיבות:

ראשית, על פי רוב אין בידי הזוכה מידע מספיק ביחס לנכסיו של החייב. נוסף על כך, במסלול המקוצר תפקידו של הזוכה מלכתחילה מוגבל, שכן במסלול זה לשכת ההוצאה לפועל נוקטת בהליכי הביצוע במקום הזוכה, כך שמעורבות הזוכה בהליכים לגביית החוב היא מינימלית. שנית, קבלת מידע לפי סעיף 7 לחוק כרוכה לעתים בעלויות המתווספות לחובו של החייב. מגוון הליכי הגבייה במסלול הרגיל רחב יותר מאשר במסלול המקוצר, ועל כן לעיתים במסלול הרגיל יש הצדקה לקבלת מידע לפי סעיף 7 לחוק. במסלול המקוצר, לעומת זאת, ההליכים הם מצומצמים. משכך מוצע כי נקיטה בהליכים אלה לא תותנה בקבלת מידע ובמקום זאת ההליכים יינקטו לפי כללים שיקבע מנהל מערכת ההוצאה לפועל ביחס לסדר נקיטת ההליכים והמועד לנקיטתם. זאת בדומה לאופן שבו ננקטים כיום הליכים נגד חייבים במסלול המזונות (ר' סעיף 20טו לחוק וכן סעיף 13 לכללי ההוצאה לפועל (נקיטת הליכים במסלול מזונות) (הוראת שעה) התשע"ד-2014). יצוין, כי כבר כיום מסמיך החוק את מנהל מערכת ההוצאה לפועל לקבוע כללים בדבר סדר נקיטת ההליכים (סעיף 20(ב) לחוק).

עוד מוצע להבהיר כי גם זוכה במסלול המקוצר רשאי לבקש כי ינקטו הליכים לפני שהומצאה אזהרה לחייב. על בקשה כאמור יחולו ההוראות החלות ב"מסלול הרגיל" על בקשות דומות – הרשם יכריע בבקשה לפי הוראות סעיף 7(ה) לחוק ותחול תקנה 14 לתקנות ההוצאה לפועל, התש"ס-1979.

ואולם בפועל, התנגדויות רבות שמוגשות לבית המשפט נדחות בלי שניתנת לחייב רשות להתגונן וכך התיקים חוזרים להוצאה לפועל להמשך הליכי הגבייה במסלול הרגיל. כלומר, כיום, עצם הגשת התנגדות, גם אם נדחתה בבית המשפט, מחייבת את הזוכה להעביר את הליכי הגבייה למסלול הרגיל אף שמלכתחילה העדיף הזוכה שחובו ייגבה במסלול המקוצר. שינוי זה עשוי להיות כרוך בהוצאות בעבור הזוכה שיידרש להסתייע בעורך דין, והוצאות אלה ייוספו לחובו של החייב. נראה כי למעבר זה בין המסלולים אין הצדקה.

לפיכך מוצע לקבוע כי במקרים שבהם הוגשה התנגדות לבקשה לביצוע שטר או לתובענה על סכום קצוב שנפתחו במסלול המקוצר, וההתנגדות נדחתה בבית המשפט בלי שניתנה רשות להתגונן – הליכי הגבייה ימשיכו להתנהל במסלול המקוצר. הסדר מוצע זה דומה להסדר הקבוע כיום בסעיף 20(ב) לחוק, הקובע כי תיק המתנהל במסלול המקוצר ושוטטת בו טענת פרעתי שנדחתה, יחזור להתנהל במסלול המקוצר. כמו בעניין טענת הפרעתו, ביצוע ההליך במסלול המקוצר יעוכב עד לתום הדיון בהתנגדות, ותקופה זו לא תבוא במניין הימים הקבוע בסעיף 20(א)(1).

נוסף על כך, במערכת ההוצאה לפועל לא נוקטים עוד בפעולה של גניזת תיקים. על כן מוצע להתאים את המונחים בחוק ולקבוע שבכל מקום שבו נזכרת פעולת "גניזה" היא תוחלף במונחים "סגירה". יודגש, כי בפועל אין הברל מעשי בין גניזת תיק לבין סגירת התיק.

סעיף 4 סעיף 20 לחוק קובע כי במסלול המקוצר ניתן לנקוט שני הליכים בלבד לשם גביית חוב: עיקול כספים של החייב וזכויות החייב לקבלת כספים הנמצאים בידי צד שלישי ועיקול כלי רכב של החייב. הסעיף בנוסחו הנוכחי קובע כי הליכים אלה יינקטו בהתאם למידע שמסר

- תיקון סעיף 120 5. בסעיף 120 לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (ג)2, במקום "ייגנז" יבוא "ייסגר";
- (2) בסעיף קטן (ד), בכל מקום, במקום "גניזת" יבוא "סגירת".
- תיקון סעיף 120 6. בסעיף 120 לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (א), במקום "נגנז" יבוא "נסגר";
- (2) בסעיף קטן (ג), במקום "גניזת" יבוא "סגירת".
- ביטול סעיף 220 7. סעיף 220 לחוק העיקרי – בטל.

ד ב ר י ה ס ב ר

לעקוב אחר התקדמותו, יישומו ויעילותו של המסלול המקוצר. עם הפיכתו של המסלול המקוצר למסלול קבוע בחוק, לא נדרשות לגביו הוראות דיווח ייחודיות, ועל כן מוצע לבטל את סעיף 220 לחוק. הדיווח ביחס למסלול המקוצר יתבצע במסגרת הדיווח השנתי שבו מחויב שר המשפטים לפי סעיף 287 לחוק.

סעיפים 5 ו-6 המחשוב של ההוצאה לפועל אינה תומכת עוד בגניזת תיקים, אלא רק בסגירתם. לפיכך, מוצע לשנות את לעניין שינוי המינוח "גניזת תיקים" ל"סגירת תיקים".

סעיף 7 סעיף 220 לחוק מטיל על שר המשפטים חובת דיווח לכנסת על נתונים הקשורים במסלול המקוצר. סעיף זה נחקק בהוראת השעה כדי לאפשר לכנסת